

LART

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Megjelent az EDB, Europäische Datenbank támogatásával.

Kulimár János

ALKONY A TISZÁN

Felülről nézve
isteni - montázs e táj,
amit -pokoli jussként- kedvére formál
egy bohém vandál:
és az arányok harmóniáját
acélujjakkal tépik szét
a barokk csodák.

E tájon nincsenek
felhőkbe rejtőző bércek,
nincsenek omló várfalak
és nem hullanak
halomba csengő ércok,
csak ekére hajló bús
parasztok szántanak.
De hűs vizek álmodó partjain
ör-füzek alatt nyugszik el a szél,
s bágyadt délutánok suttogó
hangjain zokogva zenél.

Örökre szívemhez nőtt Szabolcs,
és vele a buja nyárvégi ködök,
s mindig érzem a terhet,
mellyel harmatos réteken
vonszolja hegedűjét a tücsök.
De legszebb talán a Tisza parti alkony
amelyben a fények
észrevétlenül hálnak el
a mozdulatlan víz tükrén:
mint lelkünkben a muzsika.

VITAME NAŠICA MILICH HOŠTOV!

Köszöntjük kedves vendégeinket!

Szlovák nemzetiségi találkozó Pilisszentléleken

Esztergamtól alig tíz kilométerre, a Feketekő, Szentléleki-hegy, Ráró-hegy és a Fekete-hegy által övezett völgy ölében fekszik Pilisszentlélek, ez a kicsi, szlovák emberek által lakott falu. A falu határában található Páloskolostor romjainál május 30-án délután, szikrázó napsütésben szlovák nemzetiségi találkozó volt.

A színvonalas és meghatóró bensőséges műsort a szentléleki pávakör nyitotta meg. Énekeiket Dr. Kálmánfi Béla néprajzkutató által gyűjtött szlovák népdalokból állították össze. A kórus tisztán csengő hangja, a dalok szívetmelegítő szépsége újra megmutatta, hogy népköltészet nélkül csak koldusok lennének saját földünkön. De koldusok lennének nemzetiségi kultúrák nélkül is. Ezért ápolásuk, támogatásuk mindenki közös feladata.

Szép példát adott erre ez a találkozó. Esztergom város és Párkány város polgármesteri hivatalai részéről is támogatták és köszöntötték a találkozó résztvevőit. A Magyarországi Szlovákok Szövetségének elnöke, egy szép hollóházi porcelánvázát adott át, az öt éves évfordulóját ünneplő, ezüst fokozattal kitüntetett szentléleki pávakörnek, valamint a Szlovák Érdekképviselői megyei szervezete anyagi támogatásba részesítette az öntevékeny csoportokat.

Szép megnyilatkozás volt a szentléleki katolikus egyház részéről, hogy emléklapokot adott a találkozón résztvevő kórusoknak.

Reméljük, hogy ez a találkozó hagyománnyá válik. A kórusok eredeti színes népviseletekben léptek színpadra. A találkozon részt vett: A piliscsévi asszonykórus, a kesztölci pávakör, a magyarbányai pávakör és fúvószenekar, valamint a tardosbányai együttes. Helyes színtelként hatott a pilisszentléleki óvodások játékos éneklése, amit szlovák nyelven adtak elő.

A műsor végén újból a szentléleki kórus lépett színpadra. A pilisi tájról szóló énekük, igaz ragaszkodásukat fejezi ki szülőföldjükhöz, falujukhoz.

Ahogy ők nevezik: HIMNUSZ ez valóban, szívből jövő, gyönyörű dal.

A szlovák nemzetiségi találkozó kapcsán, talán nem árt, ha néhány mondatban szólok a szlovák népköltészetéről, irodalomról. Mindenek előtt az ósláv irodalmi hagyományokról fogok említést tenni. Egyes források szerint, a szláv törzsek az 5. század folyamán települtek be Szlovákia egyes területeire, valamint Cseh- és Morvaországba. A 9. században kialakult Nagymorva Fejedelemségben Szvatopluk elődje, Rastislav kért keleti misszionárokat III. Mihály bizánci császártól. A császár, a szláv nyelvet jól ismerő Konstantin /Cirill/ és bátyját, Metódot küldte el N.-Moráviába. Konstantin hozta létre minuszkulákból (görög kisbetűk), valamint héber betűkből a szláv ábécét.

Ezzel az óegyházi, óslávnak nevezett alfabetikummal írták le a misékönyveket, imák stb. szövegeit. Ezen a nyelven íródtak egyéb szláv irodalmi alkotások is, mint a Konstantin és Metód legendák. A Cirill és Metód kultusz valószínűleg hatott később ébredő szlovák irodalomra is. Bár a szlovák irodalom időrendi meghatározása szinte lehetetlen, bizonyosra vehető, hogy voltak a szlovák ősköltészetnek is ismeretlen népi alkotói. A szlovák irodalmi nyelv megalapozása sokáig váratott

magára. A latin nyelv háttérbe szorítása következtében a magyar szerzők magyarul, a szlovák szerzők csehül írták műveiket. A cseh irodalmi nyelvviség, a szlovák irodalomban főleg a kralicei biblia hatására terjedt el.

Jozef Ignác Bajza volt a szlovák nemzeti irodalmi nyelv első megalapozója, akinek valószínűleg vérében voltak az ősi szláv nyelv hagyományai. Bár az első szlovák nyelvemlék csak 1480-ból való, Szepesi imádságok néven ismeretes.

A reneszánsz és barokk korokban a vallásos költészet cseh nyelvű művelői alkottak figyelemre méltó munkákat, majd Pázmány Péter ellenreformációs törekvései kapcsán, nemcsak a magyar katolikus irodalommal szőtt híveihez, hanem a szlovákkal is, és így alakulhatott ki a szlovák vallásos költészet.

De az igazi népköltészeti alkotások legvonzóbb balladái, meséi, versei a 17. századtól kezdődően a "hegyi fiúkról" íródtak. A Liptószentmiklóson kivégzett Juraj Jánosik, a nép szívében és a népköltészetben mondai hőssé magasodott.

A szlovák irodalom jeles alkotói mind merítettek a népköltészetből, mint Ján Kollár, vagy Ludovít Štúr mozgalmá mögé felzárkózott írók és költők.

Ilyen rövid írásban éppen csak jelzéseket lehet adni a szlovák nemzeti, népi irodalomról, célunk csupán a figyelem felkeltésére irányul.

Németh Dezső

Most pedig bemutatunk egy szép népdalt, a szlovák népköltészetből.

Hogy hágtad, kedves, át

"Hogy hágtad, kedves, át
a magos hegyeket?
Vagy talán egy daru
szárnyain repített?"

"Nem daru hozott el,
szárnyán nem röpített,
úgy jöttem, csak magam,
meglátni tégedet."

"Álmodtam, álmodtam:
a mező lángra gyúlt,
az én szép rózsámnak
orcája kipirult."

"Álmodtam, álmodtam:
a mezőn villámlott,
az én szép rózsámnak
a szeme csillámlott."

"Álmodtam, álmodtam:
nagyszemű zápor hullt,
te jártál házamnál,
szemedből könny csordult."

Rab Zsuzsa fordítása

Ihász-Kovács Éva

FEKETE TULIPÁN

Árnyak,
virágokká lett magány,
újjaszületés stációl:
Attól lesz szebb a hajnal,
hogy nem lobog ki,
a szád is attól lesz virágos,
hogy amit kimondanánk
nem mondjuk ki,
s a táj sem lesz többé világos.

Attól lesz szép szerelmünk,
hogy semmi volt!
Felhő kúszott szememre,
s jött a Hold!
Attól lesz szebb neved,
ha ki sem mondom,
reggeled rózsareggel,
kis bolondom;
Az est - ha egyedül vagy,
csak sötét lehelet,
én sűgom fűledbe, aki vagy,
ott érezz engemet!
Ételed ízesebb lesz,
mert benne élek,
s a megszületés ítélete
Néked már nem ítélet!
Mert körbefonlak
versek hűs aranyával,
színekbe öntelek, megformállak
összetett-szavú imával!
És meleged is attól lesz,
hogy cirógatlak,
pókhálós ablakú Éden,
két szemem vak tengerébe
fürödj meg **Herceg** szüntelen!
Azt akarom, hogy világos legyen!
A dolgok immár egyszerűbbek,
egyszer történik meg, hogy élünk,
bocsásd meg Fény, te Teremtő,
azt, ami nincs, a vétkünk!
Kegyetlen sötétség pólyáz
s én várom leveled,
az ember szellem,
hús és csontváz
és én szerettelek!
S most eme percben
nem mondom,
mert ki nem védhető,
hogy lehetnél paplan,
éjszatrú szerető!

Már megtaláltalak, vak ujjaim
látták létezésed,
szívem hamvas tulipánját.
S rajtad nem fog az idő
klélezett kése se talán:
bítoroliak: földként
Fekete Tulipáni

ÓVATOSAN

Az első hazai szívátültetésre-

Óvatosan, mert
egyetlen érintéstől
leperegghet a rózsaszirm.
Megállhat a szív,
felébredhet a kisbaba.

Óvatosan, mert
asszonyi szívvel a mellkasában
alszik a férfi. Álma, hogy
tizennyolc napig élét.
Vigyázn! kell, mert
hegyes a tű,
s hlába ép a csipesz,
kicsúszhat a szív a kezedből,
talpad alatt beszakadhat a jég.

Óvatosan, mert
ez még csak a kezdeti műtét.
Ajándék-szívvel a mellkasában
alszik a férfi. Álma, hogy
új szív kell a Földnek;

a gondokba-beleőszült,
orvosi kar

nem adja föl a reményt.

Bornemisza-J. Attila

MIELŐTT

Először égből érkezett
ékezetek-néiküll arccal
a szempillája leesett
felvette könnyű daccal
a Dalra fittyet sem hányt már
s mint egy tépett madárszárny
hajtókáján szívet hordott
S nem csókolt meg egy virágot
a gyöngysort dílibogyóból fűzte
s nem tűzte szemem kokárdának
s én ágnak dőlve fűrészeltem
több legyen belőle lángnak
Először szoknyája gyűlt meg
észreveltem - karikalábú
és felhasítva; fűrészpör dőlt

Ki tudta: ennyire bábu

NŐK, VADÁSZNAK

Öröklakásom gépkocsim
nehézen-szerzett diplomámat
odaadnám cserébe
névért
nevedért
cserébe hogyha férfi vagy
s szeretni akarlak
kereslek
Egy örült-nagy magány mögöl
lesek rád
nem leszek soha a szolgád
Te - viszont
eljöhetsz hozzám cselédnek
kocsimosónak
robotembernek
avagy ölelnek az ágyba
Kaland kizárva
Írd meg melyik glóccs illik jellegének
a garai-téri hirdetőbe

kedden és vasárnap

DULCÍNEA

Amint belépett az ajtón, rögtön észrevette, hogy egy szempár szegeződik rá. Meleg, barna, lágyölelésű szempár. A hozzá tartozó arc nem éppen szép, de érdekes. Vastag, szépen ívelt ajkak uralkodnak a kissé hegyes áll fölött. Mintha egy hatalmas szív beszélne, amikor megszólal.

"Úgyis elviszik" - gondolta, míg leült az asztalhoz és rendelt egy sört. A zenekar éppen a "Nincs szerencsém, a szerelemben nincs szerencsém..." kezdetű dalt játszotta. És ekkor fölállt egy behemót szépfiú, megigazította a nyakkendőjét, odalépett a szívcúhoz.

"Megmondtam, hogy elviszik..." nyugtázta magában. De nem. A behemót mondott valamit, megrándította a vállát és odébbállt. A két barna szem viszont tovább leste őt, és a formás lábak kopogták az ütemet.

Izgatottan kortyolt egyet a söréből és elindult a csillogó szemek felé. A nő meg se várta, hogy odaérjen, felállt, s már tipeggett is előtte a széthuzagolt székek között. Mintha évek óta együtt táncoltak volna. Elég volt, ha az ujjá hegyével megérintette a derekát, már tudta, hogy lépjen, merre perdüljön.

- Mit is mondott, hogy hívják? - hajolt közelebb a nő, s kivillantotta a fogait. Ő a füléhez hajolt, hogy megértse mit mond, s közben még közelebb húzta magához. Nem ellenkezett.

- Olyan furcsa neve van, most se értem rendesen, de mindig. Amikor leült az asztalhoz, elneveztem magamban Don Quijote-nak. Tudja, ahogy leült, meg ahogy rendelt...maga volt a bűsképű lovag. Remélem, nem haragszik... - s megszorította a férfi kezét.

- Nem haragszom, Dulcinea...

Aztán egész este aktákról, világiacról, árrobbanásról, inflációról, meg művészetről beszélgettek, miközben az asztal alatt szorongatták egymás kezét. A bűsképű lovag egri bikavért rendelt colával, s minden poharat Dulcinea egészségére köszöntött. Így aztán éjfél felé egyformán mámoros szemekkel tekintettek a világba, no meg egymásra. És ekkor Dulcineának bolondos ötlete támadt. - Te Don! - mondta.

- Csináljunk valami nagy örültséget!

- Jó, csókolj meg!

- Ez jó, de nem elég bizarr...

- Hát...akkor...csöngessünk be valahová és fussunk el, mint gyerekkorunkban.

- Nem jó. Gyere! Dulcinea kézen fogta, és húzta maga után, ki az utcára. Az egyik sarkon két rendőr sétálgatott.

- Most csókolj meg, bűsképű! - s olyan hosszan tapadtak egymáshoz, hogy csak a rendőr vállveregetésére váltak szét.

- Szabad a személyazonossági igazolványukat?!

Kuncogva kotorták elő az okmányokat, s tovább szorongatták egymás kezét, míg a két rendőr zseblámpafénynél forgatta a lapokat. Aztán kezüket a sapkájukhoz emelve, zavartan adták vissza.

- "Elnézést, szerkesztő úr...bocsánat asszonyom...tetszik tudni, erre felé sok a markecoló..."

- Ezeket legyőzted, La Mancha lovagja. Lássuk a várat!

A közelben volt egy játszótér, farakásokból épített erődítményekkel. Ezen nyúltak el nadrágjuk hátsó felét a környékbeli óvodások.

Oda vitte Dulcinea mámoros lovagját. Három sápadt fényű lámpa küszködött az éjszaka sötétjével, a negyedikből már kivették a körtét.

- Ide zárták a vártoronyba úrnődet, a szépséges Dulcineát. Kard ki kard, lovag, küzdj meg érte a hétéfeű sárkánnyal! Nézd; a ruhája hősín, a főkötője patyolat, az arca sápadt és csak rád vár...

- No igen... - topogott a férfi - de nincs se lándzsám, se borbélytányér-sisakom...

- Ne akadékoskodj, hős lovag, csak találunk itt valami kidozott bililit!

És aki keres, az talál. Dulcinea hamarosan ráakadt egy lyukas fazékra, ami ugyan lötyögött egy kicsit a bűsképű fején, de a szemüvege megtartotta. Aztán előkerült egy rozsdás vascső, ami az éjszakában akár lándzsa is lehetett.

- No látod?! Most pedig fölkapaszkodom a vártoronyba, lekiabálok neked segítségért, te pedig megrohamozod a várőrséget. A homokozótól indulhatsz.

Úgy is történt. Dulcinea elhaló hangon kiabált: "segítség, segítség, megöl a sárkány!" Don pedig bőszen nekiiramodott volna a farakásnak, ha közben meg nem botlik valamiben és el nem nyúlik a földön. Természetesen mindezt kacifántos káromkodások közepette. Mire föltápaszkodott, egymás után nyíltak ki az ablakok. Borzas, kíváncsi fejek kandikáltak ki rajtuk, a szemüket dörzsölgették, hogy jobban lássanak.

- Tartson ki egy kicsit, hölgyem! - kiáltott le az egyik.

- A feleségem már hívja a rendőrséget.

Hős Don Quijote fájdalmasan húzva a bal lábát odabicegett a farakáshoz, leemelte Dulcineáját, s kézen fogva igyekeztek az egyik sötét mellékutca felé. Közben fölszólt az ablakon állóknak.

- "Nincs semmi baj, kérem, tessék nyugodtan tovább aludni. Mi csak játszottunk..." A válasza egyikük se figyelt. Már csak azért sem, mert a távolból egyre élesedő hangon vijjogott a rendőrköcsi szirénája.

Szerencséjük volt, egy szabad taxi közeledett. Intettek neki és gyorsan bepréslették magukat a hátsó ülésre. A férfi kérdően nézett a barna szempárba. Dulcinea a legtermészetesebb hangon válaszolt:

- "Mondd a címedet, lovag! Megmentetted a sárkány fogságából, a tiéd akarok lenni!"

A sofőr kissé furcsán nézett rájuk, de rándított egyet a vállán és elindult a megadott irányba.

"Vén marhák..." - gondolta magában. "A nő legalább harmincöt éves, a férfi is van vagy negyven. Úgy eszik egymást, mint a tinédzserek... Na de a mi szakmánkban semmin se csodálkozik az ember..." Azon se csodálkozott, hogy több borravalót kapott, mint a fuvardíj.

És Dulcinea csábító volt, mint a spanyol táncosnők, tüzes, mint a calvados, mámorító, akár a szerelmet lehelő tengerparti éjszakák.

- "Ölelj, bűsképű, szoríts magadhoz, törd össze a csontomat! A tiéd vagyok, és te vagy az én borbélytányéros hősöm!" - mondogatta, és Don úgy érezte, ilyen gyönyörűségben még soha életében nem volt része. Imádta Dulcineáját, ezt a hóbortos, hihetetlennek tűnő éjszakát, és az egész világot...

És két ölelés közt elhatározta, hogy soha többé nem ereszti el maga mellől. De nem mondta meg neki, várni akart reggelig.

Arra ébredt, hogy valaki megcsókolja. Dulcinea ágyba hozta neki a kávé.

- Ül le, Dulcinea! Ide mellém, és csókolj meg újra! Fontos hírem van a számodra. Lehet, hogy meglep, hiszen csak néhány órája ismerjük egymást. A nevedet se tudom...Dulcinea...én úgy határoztam, hogy soha többé nem engedlek el magam mellől...

Az asszony kérés nélkül megcsókolta újra, meg újra, aztán lassan fölállt, odament az ablakhoz, elhúzta a vastag sötétítőfüggönyöket.

- Ébredj föl, búsképű lovag, megvirradt! A te Dulcinea el-tűnt az éjszakával. Beteg férjem van és két gyerekem, akik visszavárnak. Ne kérdezd, honnét jöttem, azt se, hová megyek. La Mancha lovagja és az ő Dulcinea-ja csak mese, egy szép álom. Álmodj tovább helyettem is, hős lovagom, Don Quijote de La Mancha! - újra megcsókolta a férfit és behúzta maga mögött az ajtót.

A borostás arcon néhány könnyesepp csillogott. Nem az ő könnyei buggyantak ki...

Megtapogatta sajtó bokáját és fahangon dörögte maga elé: "Dulcinea csak álom..."

Felhajtotta a kávé. Keserű volt, pedig ő édesen issza.

Barcs János:

HAJNALI STAFÉTA-FUTAM

Hajnal virraszt, tüze most nem akar égni,
mert csak föllobbanó fényben tud beszélni.
Csöndben, gyászban eltörött színek köszönnek,
hajszoltan: a hősi lelkek így üzennek. -
Csak a gátakat őrző vihar kiabál,
konok ajka szögletén, térkép közti bál.
Megtépett emlék futkos véres alkuban: -
s indul majd új, hajnali staféta-futam.
Száll hét sirály, szárnyuk a füst-ködöt szeli,
zöldell még part - négy folyónkat megmenteni?!
S tört támadást terel hullám-tenger-dallam, sirva!
Sirály sikolt felhők közt
s viharban reszket a táj.
A végtelent látom, csábít távoli vágy:
- ÖTVENHAT GYERTYA VILÁGÍT!

Budapest, 1957. október 23.

Pádár Jullanna:

HIÁNYBA TÖRTEN

Fehérbe csendesült télben
Emlék a nyári, égi láng
Zilált hószírom a lélek
Fagyosak a néma imák

Szürkére mázolt ég alatt
Összeomlik a gondolat
Vakul a házam ablaka
Hiány töri arcomat

Pusztataskony, 1991.december 19.

Kapornaky Gyula

A KOZMOSZBA OSON

Kevés a tolerancia! Embertársainknak
nem tudunk adni semmi jót!

Sokan föl sem ismerik amiben élnek
az EVOLÚCIÓT!

Sok ember mindent habzsolni akar,
amit meg tud szerezni itt: -

S hol az embertársi szeretet?

És hol van az "ERŐS VÁRUNK" a hit?!

Ki szed ma kedvesének vadvirágot?...

Elpusztítani készülődünk

a hazugságokkal dúcolt, beteg világot! ...

Az atom, a hidrogén, a lézer,

a földről, tengerről, a KOZMOSZBA oson: -

S vajon mit rejteget a jövődönk? -

Fejünk fölött lyukadni kezd az ózon!!!

Beteg az EMBER s beteg a világ;

rajta sokféle nyavalya rag.

Fogjuk szorosra a kezünk, tegyünk már valamit,

hogy gyógyuljon meg mihamarabb ez a beteg,
jobb sorsra érdemes kis országot!

Szombathely, 1982. tavasza

Makádi Balogh László

ŐSI GYÁSZ-SIRATÓ

Annyira szerettem,
hogy csaknem öltem, - míg magam is,
bele nem haltam...

Annyi isteni átok, részegült ima,
és imádat hurcoltatott: -

s lettem ismét kamasz.

Múltam őrzője gyermeki lázban;
tisztulok az anyag emlékezetében.

- Ős gyilkokban koloncá ne tégy,
hogy túléljem alázattal mi gyaláz:

Erős vigadalmam legyen

bár az ősi iszonyat!

Zuhanás öldöklő bennem a múltat

s halk szavam rózsatövis-sikoly!

Ősi gyász-sirató enyészet koldulása.

Úgy akartam hallani újra

e dallam zokogását,

hogy mentsen könyörrel,

friss mákony-kaláccsal: -

S zengzetes káromkodással.

Makád, 1992.február

Rudnai Gábor

Mese

Seholsincs-országban
lakik az én mátkám,
soha-napi nászon
asszonnyá Imádnám.

Friss felhőszappannal
dörzsölném be testét,
hűvös víz hullámok
tisztává éreznék.

Velem szárítkozna,
velem nedvesedne,
hűvösről tüzesre
hozzám kedvesedne.

Seholsincs-országban
lakik az én mátkám,
soha-napi nászon
asszonnyá Imádnám.

Utcákat járok

Utcákat járok, hallgatók.
Az éjszakák, a nappalok
forognak, és az oszlopok akár
kivégző osztagok,

fehér agyarral egy platán
döfött a véres hold után,
a portölcsér fölött az ég
se-színű fagyalt-buborék,

plakátok és plakát alatt
lichthókok, szennyes tűzfalak.
Zárt ajtók és zárt ablakok.
Utcákat járok, hallgatók.

Rudnai Gábor

Bujdosóének

Imhol keservimben, bujdosásalmban érkezem közétek,
köves útra lépek, töviseket tépek, vágok a mezőnek,
vágok a mezőnek, vágok az erdőnek, követem vonulát fekete felhőnek.

Fekete mezőben, fekete esőben csillagok nem égnek,
merre fordulhatnak, kitől koldulhatnak hitet menedéknék?
Kiláltak a széleink, akik tűzzel élnek, gyújtsák meg kiszáradt ágát a reménynek.

Bakos Pál

Önéletrajz

Lettem a szabadság és a
forradalom Jézuskája,
szüleim egyetlen fia.
Nagyanyám könnyező tündér
Ő vigyázta röpdösésem.
Megraktam a kenyérszelő,
kenyérszentelő bús napok
keresztjeit izzadsággal:
Ázott földeken tanultam
leckét és sok-sok éneket.
Belém harapott az éhes
szénvedések tüzes foga: -
S magvetők mosolya intett
a jóra: - Flam, tanuljunk most
együtt ünnepelni a jövőt.
Hárfa húrján becézett új
Ifjúság, megkötöztek a
habok. De ott kéklő
messzeségbe nézek, és látom
a VILÁGOT nagy gondjával:
Bűneimből - Oldozzatok..!

Fohász

Kereszten szenved a gyermek,
vérben alszik az álom.
Szögekkel kivert az utam,
csillagokkal parolázom.

Verasztó Antal

Korpusz

Három perce nyeltem le,
bomba a fájdalommal
Ritkás fasorok közt
becsapott rügyek vacognak.
A közelben fejem,
és egy balta hasogat.
Az amputált fák tuskóit
fájdalomcsillapító eső mossa.
A kihűlt nyomokon senki se jár;
ember hiány, Isten hiány
nyomasztja a tájat.

Időjárásjelentés

a szél ma északról fúj
nem délről
híreket hoz a télről
esőcsillag lóg a borús ég alján
Lucifer remény-konzervet
bontogat
az Úristen balján.

Németh Erna

Mindennapi harc

Vergődés
virágmosolyok
élesre fent
késél között
tört-azárnyú
madár-telkintet
köröz
igazságok
mély szakadéka
fölköt
rettegés
remény
kétségbeesés
karmolja a rood...
gyűlölet
gyújtózsínorja
elsterog -

mindennapi harcok

NEM TISZTUL A VÍZ, HA NINCSEN FOLYÁSA

A kollégium délre néző ablakain csak kevés fény hatolt be a keskeny, olajszerű folyosóra. Az őszi nap néhány erőteljen fénylő felületen azonban még képes volt átréselni magát az üvegen táncoló porszemek nagy örömeire; úgy keringőztek meredek csikokban, mintha a világ természete csak két dolgot merülne ki: a napfényben és a játékokban.

Molnár József második gimnazista lelkét mégis e világnak egy harmadik dolga nyomta. A tanulószoba felől az igazgató irodája felé haladt. Papucsának kopogásán túl még hallani vélte az ügyeletes Kovács Péter szavait: "Molnár az igazgató elvtárs hívja!"

Az ajtó ugyanúgy nyikordult meg, mint akkor, amikor vendégek jönnek vagy Tóni bácsi, a nevelőtanár nyit be az irodába. Molnár az idén már járt itt néhányszor, legutóbb akkor, amikor az igazgató elvtárs kinevezte a hatos háló főnökének. Azóta ő felelt a takarításért, a házirend betartásáért, sőt akkor is elővették, ha valaki rosszul felelt, mert az esti lecke felmondást is ő irányította.

- Szabadság! - köszönt Molnár alázatosan. Szándékosan választotta ezt a formát, mert Erős igazgató kedvelte.

Esténként mesélt a kommunisták helytállásáról, ötvenhat októberétől, amikor megmentette egy pártfunkcionárius életét, így aztán négy állást ajánlottak fel neki: tanácsi osztályvezető, vállalati igazgató, rendőrtiszt és kollégiumi igazgató. Ő az utóbbit választotta, mert az ifjúság kommunista nevelését akarta irányítani. Lenin mondását is gyakran idézte: "Tanulni, tanulni, tanulni!" De minden alkalommal magyarázattal látta el: "S te, fiam, nem akarsz nagy tanítómesterednek engedelmeskedni? Csak azért nem üllek agyon, mert nálunk legfőbb érték az ember. És, ugyebár, te is csak ember vagy. Még akkor is, ha pimasz, hanyag, a huligánok példaképe."

Erős János basszushangján feltette az ilyenkor szokásos kérdést:

-Hányadika is van ma, Molnár fiam?

-Ezerkilencszázötvennyolc október tizenegyedike...

- Akkor jól jegyezd meg ezt a napot. Ha nyugdíjas leszel, akkor is emlékezzél vissza arra, hogy az igazgató elvtárs ezen a napon igyekezett embert faragni belőled. Na, mondd csak gyorsan, honnan vetted azt az ötletet, hogy a kutyámnak, Cézárnak hashajtót adtál?... Hallgatlak, hallgatlak, ha nem látod. Vagy hallgatni arany? Mondhassuk így is? De ez itt ám nem válik be! Na, ki vele!

-Igazgató elvtárs, én már csak a végén mentem oda... Én nem tudom, nem láttam...

- Ez az! Ez az! Nem vállaljuk azt, amit elkövettünk! Konspirálunk, konspirálunk... Hát ide figyelj, Molnár! Akkor, amikor apáink náciakat nyírtak ki, piszkos árulókat buktattak le, te illet hazudtál volna, akkor nyissz! Érted? Legszívesebben én is megtaposnám, de nem koszolom be a cipőmet. És itt van a falon a képük ezeknek az elvtársaknak. Ha nem ismered őket, menj közelebb, olvasd el, mi van alájuk írva!

Molnár lábaiban benne volt a Gulyás szódásék összes üvegének a súlya. Lenint, Marxot, Engelst ismeri, de ki a negyedik?

- Makarenko... - Tudod te, ki volt Makarenko elvtárs? Hát persze, hogy nem tudod! Ő volt az az elvtárs, aki összeszedte a csavargókat, betörőket, tolvajokat, és közösséget faragott belőlük. Ha ő meg tudta csinálni, akkor én is megcsinálom! Mert ti nem vagytok csavargók, betörők meg tolvajok, á, nem vagytok! Ti hazudozók vagytok! De én azért vagyok itt, hogy szocialista embert csináljak belőletek. Érted már?

- Igen, igazgató elvtárs.

- Csak azt hiszed, hogy érted. Kis pont vagy te még ahhoz. Egy dologhoz értesz: hazudni! Na, ide figyelj! Hogy most nem gázolok át rajtad sáros bakancsral, azt köszönd Makarenko elvtársnak és a többi nagy elvtársnak. Szóval: utoljára kérdem, hogy ki bántotta az én Cézáromat. Te biztosan tudod, mert te voltál!

- Talán Szabó Pisti volt..., ezt mondják a többiek.

- Ide figyelj, te tökkelütött! Tudod te, hogy Szabó Pistinek a nagyapja Horthy Miklós börtönében halt meg, az apját meg a fasiszta ellenforradalmárok ki akarták végezni? Szabó Pisti nem csinál ilyet!... Úgy döntöttem, hogy megírom az orvos apukádnak és a mérnök anyukádnak tanulás helyett hogyan kínoztok itt a kutyákat...

- Igazgató elvtárs, kérem, apukám szívbeteg. Ha ő ezt megtudja...

- Igen, igen. A doktor bácsi szívbeteg, az ő züllött fiacskája pedig lázadást szít, védtelen állatokat rugdos, kínozt, civilben szadista. Hát akkor most hogy legyen? Ugye ne haljon meg apuka? Ha meg csak anyukának írjuk meg, nem tudja eltitkolni, aztán kórház, temetés, árvaság... Cöcö-cöcö...

- Na lásd, milyen jó vagyok hozzád: a szüleidet kihagyjuk, de az osztályfőnök elvtársnak megírom, hogy a kettő bében mindenki megtudja. Aztán ezentúl te fogsz vigyázni Cézár-ra, és jaj neked, ha valaki még egyszer bántalmazza! Megértetted? És most add ide az ellenőrződet.

A fény furcsa szögben esett Makarenko arcképére. Olyan volt, mintha mondani szeretne valamit. Marx, Engels és Lenin tekintete elégedettséget sugárzott: nem lett verés, megtaposás, tehát ez az Erős elvtárs úgy járt el, ahogyan az meg van írva.

- És most olvasd fel hangosan, mit írtam!

-Kedves Nagy elvtárs! Értesítelek, hogy a tanítványod, Molnár József 2.b. oszt. tan. a mai napon a kutyámmal szemben antihumánus magatartást tanúsított. Kérek, hogy ezt hirdesd ki az osztály előtt nevelési célzattal.

Kelt: 1958.okt.11.

Erős János

koll.ig."

- Na, mire tanítottalak?

-Köszönöm a nevelést, igazgató elvtárs...

A folyosón Cézár rohant feléje, a nyakába ugrott, majdnem fellökte. Nyaldosta a kezét, az arcát, ahol érte; forgolódott, ugrált, felkavarta a betonpadlóról a port. Molnár ruhája koszos lett, de most nem törődött vele. Amikor a kutya megnyugodott, magához ölelte a fejét, és csak ennyit kérdezett: "Cézár, mondd meg nekem, mi az, hogy antihumánus magatartás?"

Liz Chanis

KÖSZÖNTŐ

Szép

hangod mindenütt velem van,
ritka, hogy ne hallanám,
csókjaid ízéből lassan
virágra méz csordogál.

Kinyílt

ajkadon, mint rózsaszírom,
fogaid fehérje villan át.
E percben köszönt rám a Tavasz,
te küldted minden illatát.

Pásztói G. Júlia

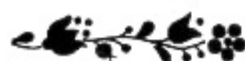
MADÁR RIKOLT? ÉN KIÁLTOK?

Hiányod, - mint hegyek börtönébe
zárt árva völgy felett
egy sebzett madár sikolya
hosszan és fájón lebeg ...
Sikolyra ébredtek.
Madár rikolt...? Én kiáltok...?
Meg fog ölni a HIÁNYOD!

DE AKKOR IS IGAZ

Hogy rémisztő lehet, elhiszem.
De akkor is igaz.
Ki a lelkembe egyszer belépett
az örökre ott marad.
Minden SZERELEM ravatal: TE
feláldoznád magad?
Hogy rémisztő lehet, elhiszem.
De akkor is igaz.
Minden SZERELEM ravatal: ÉN
feláldozom magam!

Budapest, 1992.

Magyar Béla

VADGESZTENYE

Tüskés burkából kibontottam
egy újszülött vadgesztenyét,
s felkláttottam - fojtva, halkan -:
ó, de ragyogó..., ó, de szép...

Hogy nevetett a barna bőröd
s mily gyermeteg volt mosolyod,
amint lehullott tüskés-őröd
az avarra, s ott zokogott...

Én is szerettem volna sírni
a parkban, ott a fa alatt,
de tovább kellett mégis vinni
a bánatom: bús magamat...

Tovamentem, és halkan zengett az
ősz kesernyész panasza; szíven
vágott, és máris est lett,
s zengett a park is: tarara...

"Tarara" - mondtam, s boldog
voltam,
mert találtam egy gesztenyét;
mikor lehelve rácsókoltam,
tágra nyitotta héj-szemét...

Bokkon Ilona

MOZDULATLANSÁG

Állnak a tárgyak
mozdulatlan,
mint én magam,
s elmegy az idő
a kék nyárral,
minduntalan,
minduntalan.

Múlnak a nyarak,
szállnak a széllel
az álmok,
s a kék madarak
várnak, valahol
várnak a kék nyarak...

Gyöngyösi Zoltán:

Manet: A Folies-Bergere bárja

Ezt látni kell, hogy löki szét a lámpák
duzzadt fodrait ez a díszes mennyezet,
s beszívni a szagot, mit hlába forgatnak
a gépek, ernyedten csügg. A cilinderek

bókoló sorát, a pezsgőt kristálypoharakban,
a kedvet s mért élni akarunk, a szépen
gömbölyű mosolyt is látni kell! Arcát, annak,
aki párbajra hív ki mellékhelyiségben,

a bárnőket, aztán sok fényt izzadó tükről,
a virágcsokrot, mi nem, nem hervad el soha
s a tánckart, ahogy elének síkítva kijött,

- mert gyerünk, mutassuk meg, lányok, nekik,
milyen is a táncról klizzadt női láb! -
látni kell! De Istenem?

Én mit keresek itt?

Németh Erna

EROTIKUS VERS

Csókd végig a testem:
szemem szivárványát,
vágy-bíbor ajkam,
mellem kinyílt rózsáit is.
Gyönyör-szikrázó csillagok fényén
villámló kéj-indán haladj,
örvénylő ölem
bozóttűzében égve,
tisztítva magad!

MEDDIG SZERETLEK?

Nem mondom, hogy örökké.
Sziromként bomlik a fájdalom:
a legfeketebb rózsza.
S a hervadáson túl
eljön majd az óra
lélek-kikérő
ezüst feledése.

CSAK..?

Idegenedő testek...
megkövült varázslat...
lángoló büszkeség mellé
térdeplő alázat...

Istenem, hát elmúlik minden?
a szerelem is véges-
földi életünk csak:
vágy, hamu és szegény...

Ihász -Kovács Éva

MIELŐTT ALKONYODIK

Anyám kékfestő kötényét
a napra teríti.
Alkonyodik.
Játszani hívlak,
mielőtt egészen besötétül.
Színesceruzáim ott hevernek
a ribizskebokorban,
vázlataim papírsárkányként
messze eredtek.
Itt felejtetted szavaidat,
melyeket a szerelemről mondtál,
beléjük takarózom:
meztelenségükbe didergem.
Álmaink a homokvár alatt
betemetve.

Tenyերemre karcsú madár ül,
ne hessegesd
szél-józan- szavaiddal.
Gyere - miért játszunk folyton
szembekötösdit,
várom, hogy estig megtalálj.
Állok az ölfarakásnál,
a Hold-dézsából sugár
csorog a hajamra...

SZAVAK

Szeretőim a szavak,
megyek értük serényen,
az aranyfűrtű éjszakába,
ahol a hold kacarászik
- reggelig egyetlen fintor -
hangtalanul.

Szeretőim a szavak,
követnek akaratlan,
arcomig égnék,
csípőmre kúsznak,
szívemre bujdokolnak;
Magdolna virágai.

Szeretőim a szavak,
becézem cserépes szájjal,
óvom őket a téiben.
Testben testüket
ágyam fogadja be,
kuvasz-hűségüket
a szerelem:
hívnak,
ölelnek,
hazavárnak,
befogadnak ezüsthálókba,
sűrű csöndjükbe betakarnak
egészen.

Németh Dezső

KÉSŐN SZÜLETTEM

Későn születtem,
anyám arcán már
nem ragyogott
pipacslángú nyár.

Ahol születtem
régén posta volt,
szőke nádszálakon
hegyi szél dalolt.

És a hold boglyája
ha ráült a Csobáncra,
búzaillat szállt
a hófehér tornácra.

Apám a vellára
rászúrta a holdat,
zsemleszínű hegyre
aranyesőt csorgat.

S mikor jöddögéltünk
a selyemszűrű réten,
kóróbanya nyargalt
szélküllős keréken.

Lapsl kutya forgott,
ugatta a felhőt,
kurta nadrágomból
néztem mint egy felnőtt.

Búzavirág nyíltott
a dűlön, hol mentünk,
kékszemű anyámnak
kék virágot szedtünk.

Későn születtem,
anyám arcán már
nem ragyogott
pipacslángú nyár.

Ahol születtem
régén posta volt,
szőke nádszálakon
hegyi szél dalolt.

A MEGYERCSI "VASGYUGÓK"

*"...Húzd rá, cigány, disznót adok!
Nem tőrja föl az udvarod..."*

Abban a régi-régi időben, amikor ez a fura eset meg-
esett, csak a vályogvető cigány - és a lepcsés asszonyi száj -
lévén a drótnélküli táviró, elég lassan terjedtek el a hírek itt,
a Csallóközben... Ennek az esetnek mégis gyorsan híre ment...
De hát mi is történt tulajdonképpen? Elmondom én rögvést,
mert hát kurta az emberi elme, meg aztán az élet se valami
hosszú...

Terpeszkedett, terjeszkedett ez a község, akár a bíró uram-
nak és rokonságának a hasa, ott a Hápi-lápnak legeslegköz-
pén. A mocsártól csínján elhódított újabb és újabb
földdarabok - évről évre - olyan dús termést hoztak, hogy ta-
lán még az Ígéret Földjének vaskos kalásza is belesárgultak
volna az irigységbe, ha azt látják... Így volt, így van és így lesz
ez mindig, mert bármit mondjanak is a tudós emberek: Aki-
nek szerencséje van, annak még az ökre is megborjadzik!

Hiába csúfolódott a környék lakossága, hogy a halak járnak
hüszölni a megyercsiek búzájába... Hogy gabona helyett csak
nádat, sást, kákát aratnak béka- és nádaly-legelőiken... Hogy
fő eledelük a sulyom és a békacomb... Csak a sárga irigység
beszél belőlük! A megyercsiek akkoriban még csak meg sem
haragudtak ezért a sok zöld beszédért, legyintettek, ha meg-
hallották. - Nem születtek csukának, hogy kinjukban is hall-
gassanak!... Meg aztán; bolondnak bolondul jár a kerék...
Megyerics gabonáját mindig Megyerics aratta le, mert oda
ugyan be nem tehetette a lábát sem az ellenség, sem az elszem-
telenedett adószedő... Ez aztán elbizakodottakká és nagyon
rátartóvá is tette az emlegetett falucska lakosságát...

Egyszer aztán - egy különösen aszályos esztendőben - szin-
te teljesen kiszáradt a mocsár, s csak itt-ott csillogott benne
egy kis békanyálat, békalencsét dédelgető tócsa... Szerencse
a szerencsétlenségben, hogy erről egyelőre csak a megyercsi-
ek tudtak, s így a mocsár félelmetes híre továbbra is megóv-
ta őket a hivatlan látogatóktól. De kérték az Urat, küldjön
minél előbb jó hasas, esőtől terhes felhőket, kiadós áradást,
hogy megint biztonságban érezhessék magukat a mocsarak,
lápok kellős közepén...

Ám a baj sohasem jár egyedül: A fekete televényföldben
elperzselődött a gabona, az összeaszott szemeket a szél is el-
fújhatta volna, ha veszi magának a fáradságot... Sráadászként
- hirtelen-váratlanul - jött az újabb csapás: az ürge- és
hőrcsöginvázió!... Mintha minden falánk férge összebeszél-
t volna, hogy végre eljött az ő idejük, és egy jól időzített táma-
dással birtokukba vették a máskor pompásan termő megyer-
csi földeket, a le nem aratott gabonátáblákat!... Most az
egyszer száraz lábbal kelhettek át a mocsáron, mint mádi őse-
ink egykor a Vörös-tengeren...

Amit aztán az aszály - a falu és az emberi szorgalom
csúffátételére - meghagyott, azt learatták a morcos-mérges
hőrcsögök, de főként a fürge ürge-csürhe... Meg is teltek a ha-
talmasra méretezett, föld alatti hőrcsög és ürge gabonátárol-
lók, s gondtalanul nézhetek a tél elébe a szorgos kis
négy lábúak... Annál jobban kétségbeestek a jó megyercsiek,
akik nem szoktak hozzá a koplaláshoz, mert eddig őket még
az inséges esztendők is elkerülték, nem csupán a két lábú el-
lenség... A bíró, akinek a bölcsességnél csak a hasa növeke-
dett nagyobbra, rettentően felmért! Haragudott
égre-földre és egész éjszaka mondta a csúf szavakat a fagy-
gyüméccsel megvilágított szobában... Először az ördögbe kö-
tött bele, s ebből is láthatni, hogy nem volt valami nyimnyám
ember:

- Még ingerkedni mersz velem?!...

De az ördög nem szólt, nem tett semmit. Vén volt és toho-
nya... Valahol a Pokol mélységes fenekén olyat ásított, hogy
az állkapcsa megroppant belé és már húzta is tovább a ló-
bort...

- Hej, ha egyszer vége szakad a türelmemnek, akkor aztán
olyat még nem látott a világ! - morgott tovább a bíró, a derék
nagy marha ember, aki most éjfélkor harmadszor is megebé-
delt és bal szemmel a fejét csóváló asszonyt nézte. Bajusza
csillogott a zsírtól, szája szélén lecsordult a lé és felmordult:
- Ihatnék!... Az asszony gyorsan elébe tette a kancsót. Tud-
ta jól: a magyar ember, mint az ökör, akkor iszik, amikor jól-
lakott... Már nem volt fiatal, s elölről már untatott, de hátulról
még jól mutatott... Tudta is ezt magáról, hát elmosolyodott és
riszalt egyet a farán, hátha végre már lefekszik az ura, aki a
füle hallatára eldicsekedett mindenkinek, hogy: Csak a bo-
lond vásárol csúf tehenet azért, mert szép csengő van a nya-
kán!...

Reggel bíró uram irtóhadjáratot hirdetett az ürgék és a hő-
rcsögök ellen. Indult is a falu apraja-nagyja ásóval és kapával...
Munkához is láttak keményen, de a csontkeményre szikkadt
földbe belecsorbult, beletörött ásó és kapa... A megyercsiek
belefáradtak a kilátástalan, már előre is kudarcra ítélt küz-
delembe... Bántotta is a rátartó falut, de még jobban a bírót,
hogy ilyen csúfosan kismizmizdött a szándékából!... De hát
mit tehettek volna? Pont a leghatásosabb csodafegyverrel
nem rendelkeztek! A megyercsi kutakban csak annyi víz volt,
hogy azért a lakosoknak nem kellett szomjazniok, de ürgeön-
tésre már nem jutott belőle!... Nem bizony, s a sikeres ürge-
és hőrcsögvadászoknak leghatásosabb fegyvere éppen a
sok-sok rocska víz; tudja ezt minden purdó, pont a megyer-
csiek ne tudták volna?

Így aztán a föld alatti útvesztőkben, degeszre tömött has-
sal kacaghatták a szorgos kis rácsálók az emberek medd
erőfeszítését, majd kudarcát...

A bíró most mondani nem sokat mond, de arcáról lesötét-
lik a toros szándék, s bizonyára kirobbanna belőle az elgya-
lázottak dühe, mint derékból a fájás, ha a mindent látó
asszony ezt meg nem előzné: rakja a férje elé a kedvenc éte-
lét, önti kedvenc borát. Tudja már tapasztalatból, az emberi
mindjárt másképpen nézi a világot, ha van valami a lelke kö-
rül... Bíró uram is lassan lehiggad, lassan, akkurátusan eszik-
iszik...

Szólni nem szól, de a szeme meleg, barna csillogással világol a körülötte sürgő-forgó asszonyra, aki a szoknyája szélével is elütne egy ilyen-olyan városi fehérszemélt... Amikor a férfi - az ebéd végeztével - kedveskedve megcirógatja nagy, durva kezével az asszonynak hervadó arcát, olyan fényesség villan annak a szemében, hogy visszafiatalodik tőle tíz-húsz esztendő. Vissza bizony, vagy egy órára!

De az ördög már nem aludt, s ezért történhetett meg az - amit a csallóközi, de sohasem a megyercsi öregek mesélnek -, ami néhány más esettel egyetemben örök időkre foltot ejtett a megyercsiek sokáig ugyancsak makulátlan és kényes becsületén... Ugyanis a falu visszafiatalodott bíróját az sütötte ki, hogy be kell gyugaszolni, de keményen az összes ürge- és hörccsögliket!... Hogy miképpen jutott eszébe éppen az ebéd utáni encephalitis után ez a megoldás, azon mindmáig hiába töröm a kobakom.

- Nem lesz az jó, te koma! - mondta a legbölcsebbik rokon. - Nagyon éles fogú kis fenevadak ám a hörccsögök és az ürgek. Egykettőre lisztbe őrölnék minden fagyugót!...

De ha mondjuk nem fából, hanem... - ...hanem vasból! Igen, vasból lennének a gyugók! - fejezték be diadalittasan együtt a mondatot.

Örmükben olyanokat csaptak egymás vállára, hogy valamiféle gyengébben összeférelt emberek biztosan belerokkantak volna. Aztán aprólékoskodó fufanggal kiszámítottak előre minden hadmozdulatot. Olyan csöndesen beszéltek, hogy éppen ez keltette fel az asszony kíváncsiságát. De hiába tapasztotta fülét a kulcslikra, nem értett a két férfi beszédjéből semmit. Majd kihasadt a kíváncsiságtól, hogy a kiskésit neki, vajon mi a tarajos ménkűt okoskodhattak azok ki..

Másnap koránjában beszekerkeztek Komáromba. De milyen utakon? Figurás ember lehetett, aki ezt a tengelyig erőport, esős időben latyakot, először útnak mészelté nevezni. De a falunak akkoriban még az volt az igazándiból jó, ami a városnak az igazándiból a legrosszabb... Komáromban az első cigánykovácsnál rendelték vagy ötszáz vasgyugót. Amikor elkészült, alkudozás nélkül, becsületesen megfizették neki a nem kis árat, s másnap diadalittasan tértek haza a falujukba...

Hiába no: Az egyik lövi a nyulat, a másik meg törrel fogja!... Hosszú, tömört sorokban vonultak ki a megyercsiek a földjeikre, s ahol likat láttak, azt jó vasgyugóval istenesen - begyugaszolták!... S amikor ezzel elkészültek, abban a tudatban mentek haza, hogy elpusztul a földjeiken minden ürge és hörccsög, mert a vasgyugókba beletörlik a foguk!... Otthon még áldomást is ittak a nagy hadjárat sikerére!...

A férfiak kurjongattak, daloltak, az asszonyok viszont csak mosolyogtak, gondolták a magukét; járják csak a bolondját az emberek, ha azt hiszik, hogy egyik lyuk olyan mint a másik!...

Reggelig tartott a mulatozás, kurjongatás, a nótázás... És csodák-csodája, jövő év tavaszára nem volt a megyercsi földeken egyetlen ürge, egyetlen hörccsög, de talán még egy árva pocik sem... Segített bíró uramnak és a komájának az a pihent esze?...

Ők legalábbis halálukig így gondolták, s azzal a boldogító érzéssel ballagtak át a szebbik hazába, hogy mindörökre megmentették falujukat - az éhség rémét megtestesítő - ürgektől és hörccsögöktől...

A valóság azonban kissé más volt!

Nem sokkal a nagy gyugaszolás után megnyíltak az ég csatornái, gazdagok voltak az őszi esők, majd az őket követő áradás, s így megemelkedett a talajvíz szintje is... A lapos megyercsi földekről úgy kitakarodtak a kiöntött ürgek, hörccsögök, mint-ha ott sem lettek volna... Dombosabb, nyugodtabb hazát kerestek maguknak...

A legnagyobb titokban zajlott le az egész vasgyugó-cset, mégis híre ment valahogyan a megyercsi bíró nagy eszének, s a vasgyugóból aztán a környező falvak népének igazi kukkó fantáziája csinált vasajtót... Mert a következő évben már azt beszéltek az egész megyében, hogy a megyercsiek vasajtót csináltattak minden ürgekre... Kettőre zárták, le is lakolták!

Hogyan, kitől és mikor kaphatott szárnyra ez a mendemonda, nem tudhatja senki. Tény azonban, hogy a környék népe így csúfolta a megyercsieket: - Igaz -e, hogy vasbányát nyitottatok? (Kitermelik földjeikből a vasgyugókat, vasajtókat...)

- Hová, hová, vasgyugósok?...

- Hová lettek Megyercsről az ürgek?

- Igaz, hogy mind megették?...

Az ilyen csipkelődés nem egyszer vált véres verekedések okozójává... S hogy feledésbe ne kerüljön ez a híres eset, leírtam úgy, ahogyan a Megyercsről elszármazott Ribarics nénitől, az aranyosi gátör feleségétől hallottam...

VÉGE

Pozsony, 1971.

Pádár Julianna:

Engedje Édes Istenünk!

Áldott legyél Anyám!
S az út is legyen áldott,
mely Hozzád mindig,
mindenhonnan visszavezet!
Fogyatkozzanak értem hulló
esőcsepp-könnyeid!
Oldozzanak végre
fáradalmaid alól
szeplőtelenységben
megérett ráncaid!
Engedje Édes Istenünk,
hogy oltalmad legyen,
s oltalmam lehess
szálfamagányomban!

Németh Dezső

IKONFAL

Rátkai Endre képei alá

Egy falon ott van az életünk:
hogyan élünk, hogyan szenvedünk.
Aranyba mártott történelem: torzók,
szörnyelkek ecsetelt magánya,
félrevágott életünk kalapkarimája.
Nyüzsögnek bennem örült látomások:
lapos fáraók, faarcú királyok.
A szentek centóiból kilépnek,
sötétben izzó szenvedések.
A vigyorl pofák mögött
Mona Lisa mosolya rejtőzködő virág,
amit Názáret számara Józsin lerág.
S ami ébred, s ami nem ébred,
egymásnak feszül érezve,
hogyan vörösen vérezve
hulljon ölünkbe a nap.
A bohócok ne haljanak meg
saját tréfájukon röhögve,
néz az ember bepörögve,
s elindul felém a sok alak:
Jön Napoleon, fején Püthagorasz tétele,
szemében a halál mintha vérszeme.
Jön Hitler, Sztálin, Mao, stb.
Mind az ember fia,
kezdődhet a földi komédia.
S olyan keserű a hold, s olyan öreg...
Lassan botoz az égen,
és Einstein lelke is ott ragyog
megvakult csillagok szemében.
Ahol élet van ott a bűn.
Ahol bűn van ott a halál.
Ahol halál van ott a bánat.
Ahol bánat van ott a könny.
Ahol könny van ott a felejtés.
Ahol felejtés van ott az öröm.
Ahol öröm van ott az élet.
Leborulok előtted remények csillaga.
Veszek magamra más kabátot...
Az ember az Isten fia?
Vagy embernek Isten a fia?
Bekerítnek a látomások.
Egypár szőrszálon ott a képzelet:
olajba álmódott színes csapások...
Te időben botozó emlékezet
kegyetlen kézzel belédások.
Tornyosul nyüzsgő Ikonfallá
a múlt és a jelen,
a maglyával játszó "szent" utódok
itt vannak köztünk még festetlen képeken.

Sanda kígyópofájuk aranyba mártva
mosolyog ránk,
gyöngyként pereg szavuk mutatványa
és mi eltátjuk a szánk.
Ránkköpi a mérget modern Lukrécia.
Nem érezzük, de bőrünk alá szenvedés szivárog.

Technika-bűvészek szörnyeit etetjük,
s doktorrá avatott hullák szívéből
sugárzik a halál.
S vajon ecseted, mely fricskázva tanít,
csiszolja -e a szívek hajlatait?!

Tűnődve állok az Ikonfálnál,
még nem tudom, hogy mit adtál:
töviskoronát vagy kajla kalapot.

1986. május 4.

Barcs János

ISTENTŐL ÁLDOTT

Áltad a kemény
sorsot, csatákat
s közben szívemet
szívedbe zártad.

Számvetést hoztam
s örömet adtam.
Istentől áldott
ezer alakban...

Magamnál sokkal
nagyobbak látlak:
Nagy küzdelmünkben,
Te voltál bátrabb!

Három gyermekünk
s a hat unoka
lett életünknek:
áldott záloga.

Óbuda, 1992. január 1.

Keres Emil

versel

Iker-gondolat

Egymásé lett
két kicsi perc
Figyelj
Csak gyümölcsük lesz
talán a mlénk

Groteszk

Majd ha páfrány
levelén harmat
vagy arcodon
gúnymosoly leszek
azzal üzenek

Magammal

Már csak az Fáj
befelé nézek
Ez egy más lálj
másféle lélek

Bűntudat

Ösztöneim kézenfogták egymást
Egyik a Másikra figyelt
Micsoda együttélés
De hol marad az **Ész**
Az ébrenlét
Amely közben ügyelt

Pillanatok

Összezárt pillanatok
Fáznak vitáznak bennem
Lázalmról
Anyámat ismerőssé feledve
Mondd kinek panaszkodjam

Ütközés

Neki ment a *Vasvilla*
a *Rózsafának*
Egymás szemébe néztek a tüskék
nézték a vért
amit a szírmok leheltek
S azért történt mindez
mert nagy erők vannak
de nem illatoznak

Esti Kornélnak

K. D. emlékére

Megkergültek a percek
Ideje őt idéznem
Nézem magányom
laza díszlet
Részeg Hold vetkőztet
csupa felhő a jelmez
Kenőcsnek rózsapír-öröm
virágzik
Lesz Hit és Reménység
hisz Semmi a Minden
Elegyednek bennem a szavak
mint a lassuló szél

Aki jól tudott versül
Idézlek Esti Kornél

Kulimár János

HORGÁSZKALAND

Tűzszínű
hajnali fények
kúsznak a nádas fölő,
s a csönd
remegve játszani kezd
egy tóparti melódlát,-
ami csak az övé.

Béke és összhang
egymásba karol
a szél-űzte
lengé- lágy habokon,
de alant kemény csata dúl:-
s egyszer a siker,
máskor a túlélés vágya
marad belül
az álmokon.

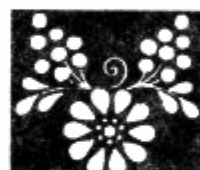
S ha a vízpartra
hajlik a furcsa
esti dőbbenet
és számadások Ideje kél:-
vajon kiért, miérrt sír
gyászos hangján
az ön-szín égből
támadó szél?

Sárközi Árpád

Csak ez a májusi perc

Nézem a tenyered Kedves,
nem jósólni akarom a jövőnket,
hiszen úgy is annyit ér,
amennyit hűségünk érméből
közösén dobálunk perselyébe.

Azt akarom csak,
hogy ez a májusi perc
orgonát virágozzon arcodon,
s ha rám nézel felragyogjon fénye.
Nem.
Nem érdekel engem az
örökkévalóság,
csak ez a májusi perc
ne múljon el.

Szántai Sándor

HOGY HITTED

Hogy hitted a szerelmet
s mélyítetted a vermet
balsorsra ítéltetél

Bíztatást óhajtottál
két kézzel ragaszkodtál
s gondold el mivé lettél

Jaj száz emlék marasztal
de semmi sem vígasztal
mily borús lett fent az ég

Egybe mondd még mi köthet
ezután még mi jöhet:
a búcsúzás hátra még

Magyar Barna

Cukrozott kínrímek

hiába mész a túlsó verssorban
itt is belefogalmaznak levelükbe a fák
körötte sétáló állítmányaim
illedelmesen megemelik az ornamentikát

ha szemedbe nézek
tekintetemen meggyullad a hallgatás
s a műköltészet szerelősarnokában
legördül egy újabb szintetikus vallomás

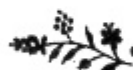
most e lapon folyó leszel
mely metaforáim lábait mossa
én az íróasztal fölött könyöklök
s te gondolataimból lassan folysz tova

EZ A NYÁR

a városban két napszúrás tolmácsolta
hogy tulajdonképpen mit is akart a meleg
a sarki kocsmából a Shakespeare kötetbe
négy sör után visszaballagott Hamlet

a Bánk-bán zenéjéből egy pléddel
kijött napozni Erkel
s hogy ne veszítse el
a lábtörő alá tette a violinkulcsot

néhány hete aids-et kapott Hófehérke
azóta a törpék fiatal lányokat alkalmaznak
hogy ezen a nyáron se álljon meg
az élet a népmesébe

Németh Éva

STÁDIUMOK

Ott kezdődött, hogy
felfedeztetted,
hogy észrevettem,
s hogy néztelek.

De akkor, hogy megláttam
már nézni sem mertelek
-mert nértél-
csak téged láttalak.

Aztán a végén mégis
már se te, se én,
csak mi magunk /se nagyon/
nértünk magunkba.

Kubik Imre

versei

Nyári délután

szobámban szótagok szárnyaival
legyezi magát a juhászgulyaillatú magány
megszédült tollam halántékát
borogatja egy metafora
az önkéntes szomorúság már elvonult
de szemüregemben tovább hasal hiányod

Legenda

amikor isten összeragasztotta a magyar valóságot
ragasztós lett mind a két keze
ezért valahol kezét kellett mosnia
hát megteremtette a Balatont

Tárgyalás

amikor kubik imre
kubik imrével tárgyal
két másik kubik imre a tolmács
továbbá odasietnek még
riportermagnóval kubik imrék
operatorkamerával kubik imrék
no és persze újságíró kubik imrék

ideje volna fölébreszteni
Kubik Imrét

Bíró László

VARIÁCIÓK

Távoli cél után sóvárgom
Rímmel ritmussal dobálásom
Gyötrelmes küzdelmem néz vissza rám
Végtelenben fürdetem fantáziám

Holdsugár fénye melegít
Lelkem mégis vacog
Várom hogy megérinthessem
Átszellemült arcod

Az időtlenség reményében
Életemet ajánlom neked
S e fájdalmas szép nyári éjjelen
A rimbokrok alatt megfogom kezéd

JÓZSEF ATTILA KOPOGTAT

Ha hiányod fölé hajolok
Alakod versbe hordják a szólamok
Az emlék rátelepszik utolsó szavadra
"Isten veled!" s "Vigyázz magadra!"

A civilizáció abroncsokat rakott rám
Álmod ladikja léket kapott a mindenség taván
Tarisznyámat kibontva kenyérrel eszem a titkokat
S egy szimbólum ablakán József Attila kopogtat

Németh Dezső
VERSSZINFÓNIA
OPUSCULUM 2.
Anrének ajánlom

Rád fut az inda
Gyöngy csorog ágon
Rikolt az égen
Vadliba-lányom
Fekete égnek
mély sűrűjére
csillagfüzér hajlik
Éj kagylójában
arany ruhában
hold leánya alszik

Rád fut az inda
Rád tekerőzik fájdalom szálak féltik szíved
Vágyaid rácsok tövisek őrzik
Nem tudod nem érzed mégis tied
Mégis a tied átszögelt szíved
Mebénult hited mégis a tied
Megcsonkult álmok nyomorék hitek...
Öledbe örömből rózsákat viszek
Öledbe csókjaim kosarát rakom
Szerelmem minden virágát rád hagyom...

Rád fut az inda
Gyöngy csorog ágon
Rikolt az égen
Vadliba-lányom
Gyöngy csorog ágon
Vadliba-lányom
Tűz-szemén álom fakad
Mint az a rózsza
Amelynek csókja
Végül a tiéd marad

Rád tekerőznek fájdalomszálak
Nyomodban árnyékok papjai járnak
Lelkedre villámok kései törnek
Elvakult bánatok vigyázz megölnek
Szerelmet harmatot rózsákat füveket
Lángokba fűrésztnek bimbózó életet
Lángokat lehelnek pilláid gyöngyére
Rózsáid pusztítják érzésed terhére

Kék égen tűz a szemed
Zöld réten tó a szemed
Erdőben fény a szíved
Érzelmem mind a tied

Fekete-szerelem-koporsó
Fehér-szerelem-nászágyad
Piros-szerelem-vérrózsa
Zöldindás szerelem
Fuss át a testemen!

Rikolt az égen
Vadliba-lányom
Lezárja lelked
Könny-kalodám
Gyöngy csorog ágon
Szó a virágom
Vajudó bimbót
Nyit ki a szám

Rád tekerőznek érzelemszálak
Boldogság őrei elibéd állnak
Ne küldd el őket ne fordulj háttal
Érintsd meg ajkad szerelemszállal
Így tisztul sorsod így lesz hús forrás
Így lesz a béklyóktól szíveden áldás

Csillag dobok pergő dobok
Koccanó égbövek árja
Nyílik a rózsalány szája
Csókja az éjbe csorog

Remeg a rózsza
Vöröslő kontya
Rikolt az égen
Vadliba-lány
Gyöngy csorog ágon
Fájdalom szálon
Csillag-dobokon
Pereg a vágy

Rád tekerőznek érzelemszálak
Kék égen tűz a szemed
Boldogság őrei elibéd állnak
Zöld réten tó a szemed
Ne küldd el őket ne fordulj háttal
Erdőben fény a szíved
Érintsd meg ajkad szerelemszállal
Érzelmem mind a tied

A "Diák, írj magyar éneket!" c. pályázat lezárult.

Csekély érdeklődés miatt, a zsűri nem javasolta a díjak kiosztását. A pályázatot az ősz folyamán újra meghirdetjük. A beérkezett pályamunkák közül figyelemreméltóak Szabó György versei, aki a nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium tanulója, valamint Dán Judit középiskolai tanuló versei, aki orosházi lakos. Mind két ifjú költőjelöltet a zsűri, dicséretbe és könyvjutalomba részesítette, valamint az ősszel induló pályázatnál továbbra is versenybe maradnak. A sikerhez szívből gratulálunk! A könyvjutalmat postán küldjük el.

Dán Judit
verse

Gondolatok rólad III.

Érdekes hangzású szavakat
kutatnék, de dallam vagy.
Csenevész szellemek
sorakoznak kísértésre
nem tudva, hogy kinek
szól a virágok hangja.
Lázás vagy.
Kételyek úszkálnak
feszült izmainkon.
Mint kottán a hangjegyek
sora, betűkkel telik be
egyre több lap
és mozogsz egyre több
agysejtemen át,
és úszol a hallhatatlanság
mély vizei felé.

Szabó György
versei

Töredékszerűen

Most, midőn tollamat
Ismét tentába mártom,
Most, mikor itt búsul
Mellettem barátom,
Most irkálom e firkát,
És telefirkálom ezt az irkát.

Koszorú

Rózsakoszorú a leány kezén,
Érkoszorú a szív felszínén,
Babérkoszorú a költő fején,
S virágkoszorú a sir hideg kővén.

Róma

Vértől forró a római föld,
A saru vörös sárba lép,
Ceasar gyilkos tőreibe dől,
Ércbe vegyült a halálos lég.

Remény

Lényed egy tiszta szív szülte
magasztos eszmény,
...szállj...
Szállj tova szabadon,
Imádott, szőke, vak remény!

Epigramma

Még egy utolsót dobant,
S megállt örökre a szív,
A láz ledőfte a boldogtalant,
Mert nem bírta tovább a kint.

Figyelem! Fizessen elő a LANTRA!

Egy évre, postaköltséggel együtt mind-
össze 200 Ft.

Lapunk nem nyereséges kiadvány,
ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat
nem fizetünk.

LANTRA

A TINÓDI KLUB
IRODALMI FOLYÓIRATA
Főszerkesztő: Németh Dezső
Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Tel./fax: 2 777 196

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Féderspiel Géza

Készült: a DUNA-PRESS Kft.
nyomdaüzemében.
Felelős vezető: Palkó Zsuzsanna
Szedés-tördelés a Tinódi Klub munkája.

ISSN 0865-8633

Helyesírási vetélkedő!

Általános iskolások részére.

A legtöbb pontot elért iskolások között könyveket sorsolunk ki. Minden mondat helyes leírása 1 pontot ér. Az összesen elérhető pontszám 16.

Bejáratos kocsival karambolozott.
A dolog egyre csak ódázódott.
Egyé fonódott minden ága.

Már megint regényt irt.
Sok a játékos, de csak egyé a nyereség.
A főszerep ezé a színészé, ezé a rekedté.

A rossz beszédtechnika következtében vált ennyire rekedté.

Ízlett neki a ribi...ke.
A fáradtságos utazás három napig tartott. Vítte magával a munka meleg fáradságát.

Mindenféle veszéllyel ijesztgette őket. Mindenféle veszélyjel ijesztgette őket.
Magyarázzuk meg a fenti két mondat értelmét!

Nem mert rájuk súlytani.

Az egyetemista súlytani számításokat végzett.

Olyan kicsi a klubjuk, hogy nem is klub, csak klubjuk. Hogyan hangzana helyesen.

A megfejtéseket, a szerkesztőség címére kell elküldeni.
Beküldési határidő 1992. augusztus 15.